

بررسی مقایسه‌ای
داستان حضرت موسی (ع)
در مثنوی معنوی و قصص الانبیا خلف نیشابوری

احمد علی زاده

ناشر برگزیده‌ی سال‌های ۷۹، ۸۵، ۸۷، ۸۹، ۹۰، ۹۲ و ۹۳

فهرست مطالب

۱۳	چکیده
۱۵	«فصل اول»: کلیات تحقیق
۱۶	۱-۱ مقدمه
۱۷	۲-۱ بیان مسأله
۱۸	۳-۱ سؤالات تحقیق
۱۸	۴-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۱۸	۵-۱ پیشینه تحقیق
۱۹	۶-۱ اهداف تحقیق
۱۹	۷-۱ فرضیه های تحقیق
۱۹	۸-۱ تعریف کلیدواژه ها
۲۰	۹-۱ حدود و قلمرو تحقیق
۲۱	«فصل دوم»: مبانی نظری تحقیق (ادبیات مقایسه)
۲۲	۱-۲ مقدمه
۲۳	۲-۲ نقد چیست؟
۲۴	۳-۲ حدود و امکان نقد ادبی
۲۴	۴-۲ اهمیت و فایده ی نقد ادبی
۲۷	۵-۲ انواع نقد
۲۷	۱-۵-۲ نقد نظری (Theoretical criticism)
۲۷	۲-۵-۲ نقد عملی یا تجربی (Practical criticism)
۳۰	۶-۲ ادبیات مقایسه ای چیست؟
۳۱	۷-۲ کاربرد های ادبیات مقایسه ای
۳۲	۸-۲ اهداف مقایسه ی ادبی
۳۳	۹-۲ روابط ادبی: تأثیرات و شباهت های ادبی
۳۳	۱۰-۲ تأثیرات ادبی
۳۴	۱۱-۲ تشابهات و اقتباس ادبی
۳۵	۱۲-۲ حضرت موسی (ع)
۳۵	۱۳-۲ وجه تسمیه و نسب موسی علیه السلام
۳۶	۱۴-۲ حضرت موسی در قرآن

۳۷		۱۵-۲	سرگذشت موسی در قرآن
۳۹		۱۶-۲	معجزات حضرت موسی(ع) برای بنی اسرائیل در قرآن
۳۹		۱-۱۶-۲	شکافته شدن دریا و عبور بنی اسرائیل
۴۰		۲-۱۶-۲	جوشیدن دوازده چشمه
۴۰		۳-۱۶-۲	زنده شدن مقتول بنی اسرائیل
۴۱		۴-۱۶-۲	ابره‌های سایبان
۴۱		۵-۱۶-۲	نزول "من" و "سلوی"
۴۱		۶-۱۶-۲	قرار گرفتن کوه طور بالای سر بنی اسرائیل
۴۲		۱۷-۲	مقام موسی نزد خدا و پایه عبودیت او
۴۳		۱۸-۲	حضرت موسی و رهایت اسلامی
۴۴		۱۹-۲	داستان موسی و تورات عصر حاضر
۴۵		۲۰-۲	آثار و نوشته‌های منسوب به حضرت موسی
۴۹			«فصل سوم»: شرح احوال و آثار مولانا ابوالخیر نیشابوری
۵۰		۱-۳	مقدمه
۵۰		۲-۳	زندگینامه مولانا جلال الدین بلخی
۵۱		۱-۲-۳	شیدایی مولانا
۵۱		۲-۲-۳	مولانا و صلاح‌الدین زرکوب
۵۱		۳-۲-۳	مولانا و حسام‌الدین چلبی
۵۲		۴-۲-۳	درگذشت مولانا
۵۲		۵-۲-۳	آثار منظوم
۵۳		۶-۲-۳	آثار منثور
۵۳		۷-۲-۳	ویژگی‌های سبکی مثنوی مولوی
۵۳		۸-۲-۳	نوع ادبی داستان‌های مثنوی
۵۴		۳-۳	ابو اسحاق نیشابوری کیست؟
۵۵		۴-۳	معرفی کتاب قصص الانبیا
۵۵		۱-۴-۳	ویژگی‌های سبکی کتاب قصص الانبیا
۵۹			«فصل چهارم»: تحلیل مقایسه‌ای مثنوی معنوی و قصص الانبیا نیشابوری
۶۰		۱-۴	مقدمه
۶۰		۲-۴	قصه‌های نقل شده درباره حوادث زندگی موسی در قصص الانبیا نیشابوری
۶۱		۳-۴	قصه‌های نقل شده درباره حوادث زندگی موسی در مثنوی معنوی
۶۲		۴-۴	بحث و بررسی

۶۲	 تولد موسی (ع) و سپردن او به زود نیل
۶۲	 ۱-۱-۴-۴ روایت قصص الانبیا نیشابوری
۶۳	 ۲-۱-۴-۴ روایت مثنوی
۶۷	 ۳-۱-۴-۴ بررسی تفاوت ها و شباهت های دو اثر در باب ولادت موسی (ع)
۶۹	 ۲-۴-۴ دوران نبوت حضرت موسی (ع) و روی نهادن آن حضرت به مصر
۶۹	 ۱-۲-۴-۴ روایت قصص الانبیا
۷۰	 ۲-۲-۴-۴ روایت مثنوی
۷۳	 ۳-۲-۴-۴ مقایسه ی دو روایت در باب نبوت حضرت موسی (ع)
۹۰	 ۳-۴-۴ موسی و خضر
۹۰	 ۱-۳-۴-۴ روایت قصص الانبیا
۹۰	 ۲-۳-۴-۴ روایت مثنوی
۹۳	 ۳-۳-۴-۴ بررسی مقایسه ای در اثر
۹۵	 «فصل پنجم»: نتیجه گیری و پیشنهادها
۹۶	 ۱-۵ نتیجه گیری
۹۸	 ۲-۵ پیشنهادها
۹۹	 منابع و مآخذ
۱۰۱	 چکیده لاتین

چکیده

ادبیات «مقایسه‌ای» شاخه‌ای از ادبیات است که از روابط ادبی مختلف و از تعامل میان ادبیات گوناگون با یکدیگر سخن می‌گوید. از آن جایی که ابداع و نوآوری یک شاعر یا یک نویسنده با محک مقایسه سنجیده می‌شود، این پژوهش به صورت مقایسه‌ای - تحلیلی، انجام شده است تا نگارنده به بررسی مقایسه‌ای داستان زندگی حضرت موسی (ع) در کتاب «قصص الانبیا» و «مثنوی معنوی» بپردازد. این دو اثر از نظر نوع داستانی در زمره داستان‌های واقعی و اخلاقی قرار می‌گیرند، شیوه نویسندگی مولفان آنها، بر تمام اجزاء داستان تاثیر گذار بوده است. در واقع بررسی‌های انجام شده ما را به این نتیجه می‌رساند که، نقل بسیاری از حوادث در هر دو اثر با تمام جزئیات و استشهادات به متون قرآنی است، اما نیشابوری با بیان آیات و احادیث گوناگون و جزئیات تاریخی در صدد واقع‌نمایی اثر خود بوده است و از شیوه‌ی روایتگری تاریخی استفاده نموده و همواره سعی کرده است با نوعی نگاه تاریخ‌نگارانه داستان‌ها را با ارجاعات و اسنادات تاریخی و قرآنی بیان کند. اما داستان زندگی موسی (ع) در مثنوی به عنوان یک داستان سمبلیستی بیان شده است و مولانا به دلیل سنجیت شخصیت‌ها و قالب داستان با نوع اهداف مثنوی، در غالب موارد آن‌ها را به صورت داستان‌ها، تمثیلی بیان کرده است.

کلمات کلیدی: داستان، ادبیات مقایسه‌ای، موسی (ع)، قصص الانبیا، مثنوی معنوی.